

Maakuntahallitus

§ 42

19.04.2022

Uudenmaan liiton lausunto valtion väyläverkon investointiohjelman luonnoksesta vuosille 2023–2030

Maakuntahallitus 19.04.2022 § 42
127/07.00.04.00.00/2022

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Ohjelmaan sisällytetyille hankkeille esitetyt perustelut ovat tasapuolisia ja ne on esitetty selkeästi. Ohjelmasta jää silti puuttumaan muutamia Uudellemaalle erityisen tärkeitä ja kannattavia toimenpiteitä, joiden sisällyttämistä tulee vielä harkita uudelleen. Kustannusraamin vuoksi ohjelmasta pois jätettävien hankkeiden karsiminen tulee perustella yhtä hyvin kuin mukaan otetut hankkeet. Investointiohjelman ilmastonmuutoksen hillinnän vaikutuksia tulee arvioida suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin sekä myös infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen kautta. Investointiohjelmaan kuulumattomia, käynnissä olevia tai käynnistyviä väyläverkon kehittämishankkeita, hankeyhtiöitä sekä Digirata-hankkeiden etenemistä tulee seurata investointiohjelmassa seurannan kokonaisuuden hahmottamiseksi.

Asian vireilletulo

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023-2030. Lausuntopyyntö on saapunut 1.4.2022 ja lausunto on annettava 2.5.2022 mennessä.

Asian tausta

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne12 -suunnitelman, toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehysten määrittelee Liikenne12 -suunnitelma.

Vuosia 2023-2030 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Investointiohjelmaluonnokseen sisältyy Uudenmaan alueelta pääradan kehittämisen kolmas vaihe välillä Helsinki–Riihimäki, Helsinki–Tampere-radan peruskorjaus, Hanko-Hyvinkää-radan peruskorjaus, valtatie 4 parantaminen Kehä I:n ja Kehä III:n välillä, valtatie 25 Hanko–Mäntsälä ensimmäisen vaiheen parannukset, Kehä III:n painumakorjauksen Espoonkartanon kohdalla, valtatie 2 liikenneturvallisuuden ja palvelutason parantamisen maantien 120 ja Karkkilan liittymien välillä,

Maakuntahallitus

§ 42

19.04.2022

Loviisan ja Koverharin satamien väylien syventäminen sekä useita perusväylänpitoon liittyviä maanteiden parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?
2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
4. Miten muuttaisitte ohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Ehdotus lausunnoksi

Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?

Lähtökohdat on kuvattu ymmärrettävästi. Ohjelmaan sisällytetyt hankkeet on perusteltu kattavasti, mutta kustannusraamin vuoksi ohjelmasta pois jääneiden hankkeiden karsiminen on perusteltu kevyesti. Hankearvioinnilla kannattaviksi osoitettujen suurimpien hankkeiden karsiminen tulee perustella yhtä hyvin kuin hankkeiden sisällyttäminen ohjelmaan on perusteltu.

Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Ohjelmassa on esitetty kattavasti vaikutukset tavoitteisiin nähden niin kokonaisuuden, väylämuodon kuin hankkeiden osalta. Ilmastonmuutoksen hillinnän vaikutuksia tulee arvioida suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin sekä myös infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen kautta. Hankearvioinnilla kannattaviksi osoitettujen suurimpien hankkeiden karsiminen tulee perustella vaikutusten kautta.

Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Ohjelmaan sisällytetyille hankkeille esitetyt perustelut ovat tasapuolisia ja selkeitä. Myöhemmin kuvattava vaikutusten alueellinen jakautuminen ja kohdentuminen ohjelmaan on kannatettavaa. Vaikutusten alueellisessa jakautumisessa tulee huomioida kuitenkin Uudenmaan asema Suomen suurimpana väestökeskittymänä sekä työpaikka- ja talousalueena.

Miten muuttaisitte ohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Investoinohjelmassa tulee ohjelmakaudella varautua Helsinki-Pasila-välin ratakapsiteetin ratkaisuihin selvitysten mukaisesti. Helsinki-Pasila-välin investointi ei voi olla vain MAL rahoitukseen perustuva, sillä ratkaisu on edellytys useille kansallisten ratakankkeiden toteutumiselle kuten lennoradalle.

Helsinki-Pasila-välin ratakapasiteetin ratkaisut tukevat kestävän maankäytön lisäämisen mahdollisuuksia lähijunaliikenteeseen tukeutuen ja saavutettavuuden parantamista kaukojunaliikenteellä.

Hanko–Hyvinkää-radon sekä valtatie 25 korjaus- ja parannustoimenpiteitä on esitetty 1B korissa, mutta Hangon sataman kautta kulkevan liikenteen kasvava määrä sekä liikenneturvallisuus edellyttävät toimenpiteitä jo ohjelmakauden alkupuolella.

Mt 11507 Keski-Uudenmaan pohjoisen logistiikkayhteyden toteutus tulee aloittaa ohjelmakaudella. Lisäksi Kehä IV:n (maantien 152 jatke) suunnittelu tulee viedä tiesuunnitelmatasolle. Keski-Uudeltamaalta puuttuvat selkeät ja laadukkaat logistiikan poikittaisyhteydet valtateiden 3 ja 4 väliltä valtatie 25 ja Kehä III:n välisellä alueella. Raskaan liikenteen kannalta poikittaisyhteyksien puutteet johtavat joko lisäkustannuksia ja päästöjä aiheuttaviin pidempiin reitteihin tai liikenteen hakeutumiseen alemmalle tie- ja katuverkolle.

Kantatie 51 kehittämisen välillä Kirkkonummi–maantie 115 tulee alkaa tällä ohjelmakaudella. Tiejakson kehittämisellä parannetaan liikenneturvallisuutta sekä onnettomuuksista johtuvaa toimintavarmuutta. Tieosuudella on myös puutteita jalankulku- ja pyöräily-yhteyksissä. Parantamista voidaan tehdä myös vaiheittain, toteuttamalla ensin esimerkiksi Sunnanvikin erotasoliittymä.

Masalan eritasoliittymän ripeä parantaminen Kehä III:lla on välttämätöntä liikenneturvallisuusongelmien vuoksi. Lisäksi liittymän parantaminen edesauttaa maankäytön kehittymisen edellytyksiä hiilidioksidipäästöjen kannalta kestäväälle alueelle. Hanketta ei ole voitu kokoluokkansa vuoksi sisällyttää Helsingin seudun MAL-sopimukseen.

Perusparannustarpeessa olevan Lahti-Loviisa radan liikennöitävyys tulee varmistaa, jotta mahdollisimman suuri osa Loviisan sataman kuljetuksista voidaan siirtää raiteille. Perusparannus kytkeytyy myös 1B korissa olevaan Loviisan väylän syventämiseen.

Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Investointiohjelmien kehittämishankkeiden lisäksi parantamishankkeiden rahoituspäätöksiä ja toteutumista tulee seurata hanketasolla investointiohjelmassa.

Maakuntahallitus

§ 42

19.04.2022

Länsi- ja Itä-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmien seurantamittareita tullaan käsittelemään liikennejärjestelmätyön kokouksissa. Näitä mittareita tulee hyödyntää tulevien investointiohjelmien laadinnassa.

Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Investointiohjelman ymmärrettävyys valtion väyläverkon investointien kokonaisuudessa on parantunut huomattavasti edellisestä ohjelmaluonnoksesta. Investointiohjelmaan kuulumattomia, käynnissä olevia tai käynnistyviä väyläverkon kehittämishankkeita, hankeyhtiöitä sekä Digirata-hankkeiden etenemistä tulee seurata investointiohjelmassa seurannan kokonaisuuden hahmottamiseksi.

Investointiohjelmassa tulee listata hankkeet, jotka ovat pudonneet pois aikaisemmasta investointiohjelman ehdotuksesta, mutta jotka eivät ole edenneet rahoituspäätökseen.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaisesti.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Heini Peltonen

Täytäntöönpano:

Päätösote: Väylävirasto